

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: Lausunto työryhmän mietinnöstä ”Sakkomenettelyn soveltamisalan laajentaminen” (Mietintöjä ja lausuntoja 54/2016)

Viite: Oikeusministeriön kirje 20.12.2016

Yleistä

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry (jäljempänä Tuomariliitto) vastustaa esitettyä sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamista, koska kysymys ei ole enää esitetystä muodossa tuomiovallan vähäisestä siirtämisestä muulle kuin tuomioistuimelle.

Niin ikään Tuomariliitto vastustaa jäljempänä kerrotuista syistä ajokieltojen määräämisen siirtämistä pois rikosasian yhteydestä.

Sakkomenettelyn soveltamisalan laajentaminen

Mietinnössä ehdotetaan vastikään (1.12.2016) voimaan tulleen sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (jäljempänä sakkomenettelylaki) soveltamisalan merkittävää laajentamista. Tuomariliitto vastustaa sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamista mietinnössä esitetyllä tavalla.

Tuomariliitto toteaa, että rikosoikeudellisen tuomiovallan käyttö kuuluu lähtökohtaisesti tuomioistuimille. Tätä periaatetta ei tule murentaa laajentamalla sakkomenettelyä rikosasioihin, joiden käsitteleminen tuomioistuimissa on niiden merkittävyyden ja asianosaisten oikeusturvan taakamiehen vuoksi perusteltua.

Mietinnön perusteluissa on pohdittu työryhmän ehdotuksia ihmis- ja perusoikeuksien kannalta sekä pyritty peilaamaan niitä eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannanottoihin. Perustuslakivaliokunnan kannan (esim. PeVL 12/1993 vp ja PeVL 7/2010 vp) mukaan tavallisella lailla voidaan säätää vain rajoitettuja ja tuomiovallan käytön kannalta vähämerkityksisiä poikkeuksia rikosoikeudellisen tuomiovallan käyttöön eli vain näissä tapauksissa siirtää tuota tuomiovaltaa tuomioistuimien ulkopuolelle. Viimeksi mainitussa lausunnossa on viitattu lisäksi valiokunnan lausuntoon rikesakolaista (PeVL 1/1982 vp), josta ilmenee muun muassa, että laissa tällöin on riittävän tarkasti määriteltä-

vä asianomaisten tuomiovallan käyttäjien valtuudet ja sovellettava menettely sekä että valtuuksien käyttäjien asiantuntemuksesta, valvonnasta ja vastuusta on huolehdittava asianmukaisesti.

Tuomariliitto katsoo, että ehdotetussa sakkomenettelyn soveltamisalan laajennuksessa ei sen paremmin laadullisesti kuin määrällisesti ole kysymys vähämerkityksisistä poikkeuksista rikosoikeudellisen tuomiovalan käyttöön. Kyse on rikoksista, joista oikeuskäytännön mukaan voi seurata joko vankeus tai sakko. Esimerkiksi juuri rangaistuslajin valinta on merkityksellinen lainkäyttöratkaisu, joka kuuluu tuomioistuimille. Myös tuomioistuimista pois siirtyviksi arvioitujen rikosasioiden määrä, noin 10.000 asiaa, on niin suuri, että kysymys on merkittävästä tuomiovallan siirtämisestä tuomioistuimilta poliisille ja syyttäjille. Jäljempänä ajokieltojärjestelmän kohdalla lausutuista syistä sama koskee myös nyt tuomioistuimista pois siirrettäväksi ehdotettujen ajokieltoseuraamusten määräämistä.

Kysymys siitä, milloin asia on ehdotuksessa tarkoitettulla tavalla yksinkertainen ja selvä, on tulkinnanvarainen ja edellyttää yksittäistapauksista arviointia, joka ei luontevasti kuulu poliisille. Niissäkin tapauksissa, joissa itse menettely on riidaton, kysymys siitä, minkä rikoksen tunnusmerkistön teko täyttää vai täyttääkö ylipäänsä minkään rikoksen tunnusmerkistöä, saattaa tosiasiallisesti olla hyvinkin epäselvä. Esimerkkeinä ehdotetun sakkomenettelyn laajennuksen kattamista rikoksista, joiden tunnusmerkistöt sisältävät vaikeasti tulkittavia elementtejä, voidaan mainita muun muassa törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen ja petos. Samoin rikosoikeuden yleisiin oppeihin liittyvät kysymykset, kuten konkurrenssikysymykset tai rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen ulottuvuus (ks. esim. KKO:2013:12), voivat olla hyvinkin hankalia ratkaistaviksi jopa tuomioistuimille, saati poliisille. Euroopan unionin lainsäädännön vaikutukset ovat aiheuttaneet lukuisan määrän vaikeita ongelmia esimerkiksi lääkerikosta koskevan rikoslain 44 luvun 5 §:n tulkinnassa. Mietinnössä ei ole juurikaan pohdittu, mitä vaatimus asian yksinkertaisuudesta ja selvydestä käytännössä merkitsee. Tuomariliiton käsityksen mukaan mietinnössä ehdotettu sakkomenettelyn soveltamisalan laajennus tulisi ottaa valtiosääntöoikeudellisesti lähemmin tarkasteltavaksi myös siitä näkökulmasta, miten täsmällisesti asioiden ohjautuminen sakkomenettelyyn tulisi määritellä nyt käsillä olevassa tilanteessa, jossa menettelyn soveltamisalan piiriin rangaistusasteikkonsa puolesta kuuluvien rikosten määrää ehdotetaan merkittävästi laajennettavaksi.

Vaikka sakkomenettelyn soveltamisalan laajennus katsottaisiin sinänsä valtiosääntöoikeudellisesti mahdolliseksi, kysymys on tosiasiallisesti säästöyihin perustuvasta esityksestä. Tuomariliiton näkemyksen mukaan näin merkittävällä tavalla tuomioistuinten rikosoikeudelliseen tuomiovaltaan ja asianosaisten oikeusturvaan vaikuttavaa uudistusta ei tulisi toteuttaa pelkästään säästöjen tavoittelemiseksi. Tuomariliitto toteaa lisäksi, että mietinnössä esitetyt säästöarviot, joita jäljempänä käsitellään vielä erikseen, ovat joka tapauksessa ylioptimistisia.

Tuomariliitto näkee uudistuksen pikemminkin heikentävän oikeusturvaa kuin parantavan sitä. Ehdotettu uudistus johtaisi väistämättä summaariseen menettelyyn, jossa tapauskohtaista harkintaa voitaisiin käyttää vähemmän kuin tuomioistuimissa. Varsin ilmeistä on, että rangaistuksen mittaaminen tapahtuisi kaavamaisemmin kuin nykyisin tuomioistuimis-

sa, jolloin rikoslain 6 luvussa säädetyt rangaistuksen mittaamisperusteet, mukaan lukien lieventämis- ja koventamisperusteet, menettäisivät tosiasiasa merkitystään.

Epävarmuustekijöitä liittyy myös siihen, kuinka vastaajat ymmärtävät ja haluavat osallistua menettelyyn. Sakotettavan on paikan päällä helppo suostua yksinkertaistettuun menettelyyn, jotta ikävästä tilanteesta pääsee nopeasti eroon. Perustellusti voidaan kysyä, onko epäillyn suostumus tuolloin aito ja riittävään harkintaan perustuva. Vertailun vuoksi todettakoon, että 2000-luvun alussa kokeiltiin yksinkertaistettua menettelyä edunvalvonta-asioissa, mutta siitä luovuttiin, kun havaittiin, ettei suostumus ainakaan siinä yhteydessä toiminut riittävän hyvin.

Rikosten ennaltaehkäisyn kannalta erityisen ongelmallista on, että sakkomenettelyssä määrättyjä sakkoja ei voitaisi muuntaa vankeudeksi. Entistä vakavammista rikoksista voisi tämän vuoksi käytännössä selvitä ilman seuraamuksia. Tämä olisi omiaan rapauttamaan luottamusta rikosoikeudelliseen lainkäyttöjärjestelmään ja heikentäisi rangaistusten yleisestäävyyttä olennaisella tavalla.

Oikeudenkäytön julkisuuden kannalta Tuomariliitto pitää arveluttavana, että yhä suurempi osa rikosasioista siirrettäisiin pois tuomioistuimista. Tuomariliitto korostaa, että käräjäoikeuksissa nykyisin kirjallisessa menettelyssäkin ratkaistavien asioiden kohdalla menettelyn julkisuus toteutuu paremmin kuin sakkomenettelyssä. Lisäksi tunnustuksen keventämistä koskeva ehdotus johtaa väistämättä käytännössä siihen, että sakkomenettelyssä käsiteltäväksi tulisi myös sellaisia rikosasioita, joita nykyisin ei voida käsitellä kirjallisessa menettelyssä vaan jotka käsitellään käräjäoikeuden istunnossa, esimerkiksi kun vastaaja ei halua tunnustaa syyllistymistään epäiltyyn rikokseen.

Sakkomenettelyn laajentamisen edellyttämien koulutuksen ja ohjauksen sekä ratkaisutoiminnan tarvittavan seurannan ja valvonnan järjestäminen jäävät mietinnön perusteella avoimiksi.

Mikäli ehdotettu tunnustuksen keventäminen toteutetaan eli epäillyn ei tarvitsisi sakkomenettelyyn suostuessaan tunnustaa tekoa eikä myöskään hyväksyä seuraamusta, epäillyn osalta valitusperusteisiin nykyisin säädetyt rajoitukset olisi mietinnössä ehdotetulla tavalla poistettava. Tämä tulisi väistämättä johtamaan valituksien määrän olennaiseen lisääntymiseen nykytilanteeseen verrattuna. Kysymystä odotettavissa olevasta muutoksenhaun määrästä ei ole mietinnössä arvioitu.

Uuden prosessilajin tuomista käräjäoikeuteen merkitsevä ehdotus muutoksenhaussa noudatettavasta menettelystä antaa aihetta jatkopohdintoihin. Mietinnöstä ei ilmene, mihin ehdotuksella hovioikeusmenettelyn (pääsääntöisestä) soveltamisesta muutoksenhakuun pyritään. Ehdotettua sääntelyä muutoksenhaussa noudatettavasta menettelystä olisi joka tapauksessa syytä selkeyttää, koska ehdotetun sakkomenettelylain 35 c §:n 3 momentin mukaan toisaalta täydentävästi sovellettaisiin rikosasian käsittelystä käräjäoikeudessa säädettyä.

Ajokieltojärjestelmästä

Tuomariliitto vastustaa joka tapauksessa sakkomenettelyn laajentamisen yhteydessä esitettyä ajokieltojen siirtämistä kaikilta osin poliisille

jäljempänä esitettävistä syistä.

Ajokiellolla voi olla taloudelliselta kannalta ja myös muutoin siihen määrättävän elämänhallinnan kannalta erittäin huomattava merkitys. Erityisesti tilanteissa, joissa kysymys on ajokiellon määräämisestä rattijuopumusrikoksen tai törkeän liikenneturvallisuuden vaarantamisen johdosta rikoksenuusijalle, ajokieltojen kestot ovat pitkiä. Vaikka ajokiellossa on kysymys edellä mainittuihin rikoksiin liittyvästä oheisseuraamuksesta, se on usein käytännössä tuomittavan kannalta merkittävämpi seuraamus kuin rikoksen johdosta langetettava rangaistus. Ajokorttilain 66 §:n 4 momentin mukaan ajokiellon kestosta määrättäessä otetaan huomioon ne vaikutukset, jotka toimenpiteellä on ajokieltoon määrättävän toimeentuloon ja välttämättömään liikkumiseen. Lisäksi on huomattava, että ajokiellon - toisin kuin varsinaisen rangaistuksen - merkitys vaihtelee huomattavasti sen kohteen asuinpaikan ja muiden olosuhteiden perusteella. Ajokielto onkin täysin erilainen seuraamus toimivan julkisen liikenteen piirissä suuressa kaupungissa ajokortin omaavan puolison kanssa asuvalle kuin vaikkapa syrjäseudulla useiden kymmenien kilometrien päässä kunnan keskustasta asuvalle aikamiespojalle, joka saattaa olla iäkkäiden omaisten ainoa hoitaja. Ajokiellon pituuden määrääminen on korostetun yksilöllistä harkintaa, jossa korostuvat rikoksen vakavuuden ja moitittavuuden lisäksi vastaajan lain mukaan huomioon otettavat olosuhteet. Tällaisen harkinnan käyttäminen kuuluu tuomioistuinten lainkäytön ytimeen. Näin ollen ajokiellon määräämisessä rattijuopumusrikosten ja törkeän liikenneturvallisuuden vaarantamisen johdosta ei Tuomariliiton näkemyksen mukaan ole kysymys sillä tavoin vähämerkityksisistä lainkäyttöratkaisuista, että niitä koskevaa tuomiovaltaa voitaisiin tavallisella lailla siirtää tuomioistuinlaitoksen ulkopuolelle.

Tuomariliitto huomauttaa vielä siitä, että Ahvenanmaalla, jossa laajennettu sakkomenettely tulisi niin ikään sovellettavaksi, on maakunnan ajokorttilain (Körkortslag för Åland) 44 §:n 2 momentin mukaan ajokiellon vähimmäiskesto rattijuopumuksesta tuomittaessa 1 vuosi sekä törkeästä rattijuopumuksesta tuomittaessa ja rattijuopumusrikosten uusintatilanteissa 2 vuotta eikä rattijuopumusrikosten kohdalla ole lainkaan säädetty ajokiellolle enimmäisaikaa. Sääntelyn perustuslainmukaisuus on kyseenalainen (ks. Turun hovioikeuden 10.1.2017 antama julkaistu ratkaisu THO:2017:1, äänestys 4-3), mutta vaikka se myöhemmin todettaisiin KKO:n ratkaisulla perustuslain mukaiseksi, ajokiellon määrääminen on Ahvenanmaalla erittäin merkityksellinen lainkäyttöratkaisu, vielä paljon merkityksellisempi kuin manner-Suomessa. Vaikka työryhmän ajokorttilakiin ajokiellon määräämisen ja sitä koskevan muutoksenhaun osalta ehdottamat muutokset eivät toteutuessaan tulisikaan sellaisinaan sovellettaviksi Ahvenanmaalla, ei voitane ajatella, ettei maakunnan ajokorttilakiin jouduttaisi tekemään vastaavia muutoksia.

Tuomariliitto suhtautuu varauksella siihen, onko työryhmä myöskään täysin oikein sisäistänyt Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännön. Ihmisoikeustuomioistuin näyttäisi tosin sinänsä hyväksyneen käytännön, jossa ajokieltoa vastaavat seuraamukset voidaan määrätä rikosoikeudenkäynnistä erillään. Tuomariliitto katsoo kuitenkin, että rikokseen perustuvan ajokieltoseuraamuksen hajauttaminen määrättäväksi erillään rikosasiasta ja siitä tuomittavasta rangaistuksesta oikeusjärjestyksessä, jossa nämä kysymykset on alun perin käsitelty yhdessä, sopii huonosti yhteen ihmisoikeustuomioistuimen noudattaman ne bis in idem -periaatteen hengen kanssa.

Ehdotus ei koko valtion viranomaistoiminnan näkökulmasta lisää tehokkuutta. Jos ajokielto määrätään tuomioistuimen antaman rikostuomion perusteella harkitaan jossain toisessa viranomaisessa, tuo viranomaisen joutuu kirjaamaan asian uudelleen, kuulemaan uudelleen ajo-oikeuden haltijaa sekä harkitsemaan ajokiellon pituuden suhteessa sen perusteena olevaan rikokseen. Määrättäessä ajokielto rikosasian ratkaisun yhteydessä näitä ylimääräisiä työvaiheita ei synny ja ajokiellon pituutta koskevan harkinnan kaikki perusteet ovat käsillä. Ajokiellon pituutta koskevassa harkinnassa voidaan tällöin myös helposti ottaa huomioon ne vastaajan henkilökohtaiset olosuhteet, joilla lain mukaan on merkitystä ajokiellon pituutta harkittaessa. Ainoa tapa, jolla ehdotuksesta saataisiin tehokkuutta - tai pikemmin siitä johtuvaa tehottomuutta minimoitua - olisi lainkäyttöön kuuluvan perusteellisen harkinnan korvaaminen summaarisella, joustamattomalla ja kaavamaisella käytännöllä. Ehdotuksesta onkin aistittavissa, että sillä nimenomaan tavoitellaankin joustamatonta ja kaavamaista harkintaa, joka kuitenkin sopii huonosti yhteen ajokorttilain 66 §:n 4 momentissa säädettyjen harkintaperusteiden kanssa.

Edeltä ilmenevistä syistä Tuomariliitto katsoo, että ajokiellon määrääminen rikoksen perusteella tulisi säilyttää rikosasian yhteydessä tehtävänä lainkäyttöratkaisuna siinäkin tapauksessa, että rangaistusseuraamus ajokiellon määräämisen perusteena olevasta rikoksesta määrättäisiin sakkomenettelyssä. Tuomariliiton käsityksen mukaan syyttäjä voisi siinä tapauksessa varsin hyvin sakkorangaistuksen ohella määrätä myös ajokiellon. Sakkovaatimuksessa voisi olla myös poliisin vaatimus ajokiellon pituudesta ja sakotettava voitaisiin osoittaa toimittamaan syyttäjälle perusteet tuosta vaatimuksesta poikkeamiseen.

Ehdotettu muutoksenhakumenettely, jonka mukaan poliisin ajokiellosta tekemään ratkaisuun tulisi ensin hakea oikaisua ja vasta oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen voisi hakea muutosta ja jossa muutoksenhaku ohjautuu hallinto-oikeuteen, tulisi väistämättä johtamaan muutoksenhaun hidastumiseen ja todennäköisesti melko pitkienkin ajokieltojen kohdalla siihen, että muutoksenhaku kävisi hyödyttömäksi ajokiellon päättyessä ennen kuin hallinto-oikeus ehtisi ratkaista valitusasian.

Esityksen vaikutuksista

Taloudellisista vaikutuksista

Mietinnössä esitetyt säästöarviot ovat liioiteltuja ja tarkoitushakuisesti esitettyjä. Kyse on paljolti näennäissäästöistä eikä juttujen vaatima työmäärä todellisuudessa juurikaan vähene. Ne asiat, joita ehdotetaan siirrettäviksi pois tuomioistuimista, käsitellään käräjäoikeudessa jo nyt pääsääntöisesti kirjallisessa menettelyssä, joka säästää resursseja. Ajokieltoasioiden hajauttaminen käsiteltäväksi erillään varsinaisesta rikosasiasta olisi päinvastoin omiaan lisäämään kustannuksia.

Mietinnössä esitetty arvio, ettei poliisien työmäärä lisääntyisi, kun entistä useammin esitutkinta voitaisiin toimittaa suppeana, on epärealistinen. Jo nyt huomattavassa osassa ehdotuksen mukaan sakkomenettelyyn siirrettävistä rikosasioista esitutkinta suoritetaan suppeana. Lisäksi osassa asioista, jotka ehdotuksen mukaan voitaisiin ratkaista sakkome-

nettelyssä, olisi joka tapauksessa suoritettava perusteellinen esitutkin-
ta.

Kustannuskysymyksiä arvioitaessa ei ole otettu huomioon sitä, että ehdotettu rikosoikeudellisen tuomiovallan siirtäminen enenevässä määrin poliisille ja syyttäjille johtaa myös väistämättä vaatimukseen näiden työn entistä vaativammaksi ja vastuullisemmaksi muuttumisen rahallisesta korvaamisesta, toisin sanoen palkankorotusvaatimukseen. Tämä puolestaan vaikuttaa suoraan arvioitujen kustannussäästöjen määrään. Poliisiinkin kohdistuvat resurssien leikkauspaineet antavat vakavan aiheen epäillä, onko poliisilla ylipäänsä edellytyksiä suoriutua sille siirrettäväksi ajatelluista tuomiovallan käyttötehtävistä.

Mietinnössä on edellä jo todetulla tavalla jätetty arvioimatta, minkä verran valituksia käräjäoikeuksiin olisi ehdotetun sakkomenettelyn laajenuksen jälkeen odotettavissa menettelyssä tehdyistä ratkaisuksista. Niin ikään on arvioimatta jätetty, minkä suuruisia kustannuksia muutoksenhausta aiheutuisi. Myöskään poliisin ajokieltopäätöksiä koskevan muutoksenhaun määrää, joka epäilemättä tulisi olemaan suurempi kuin nykyisin käräjäoikeuksien vastaavia päätöksiä koskevassa muutoksenhaussa, ja tuosta muutoksenhausta hallinto-oikeuksille aiheutuvia lisäresurssitarpeita ei ole mietinnössä arvioitu.

Mietinnön säästöjä koskevissa laskelmissa on myös perusteettomasti otettu huomioon kiinteitä kustannuksia, muun muassa toimitilavuokria, joiden määrään ehdotettu sakkomenettelyn laajennus ei millään tavalla vaikuta.

Muista vaikutuksista

Toteutuessaan esitetty sakkomenettelyn soveltamisalan laajennus aiheuttaisi melkoisia vähennyksiä käräjäoikeuksien kirjallisessa menettelyssä käsiteltäviin rikosasioihin. Kirjalliseen menettelyyn jäisi lähinnä vain rikosasioita, joissa syyttäjä vaatii vankeusrangaistusta. Toki jonkin verran muutoksenhakua sakkomenettelyssä tehtyihin ratkaisuihin saat-
taisi tulla siirtyvien asioiden tilalle. Mietinnön mukaan ehdotetuilla muutoksilla ei olisi välitöntä vaikutusta viranomaisten organisaatioon ja henkilöstöön, mutta työmäärän muutokset voitaisiin kuitenkin ottaa huomioon esimerkiksi oikeuslaitoksen organisaation kehittämisessä. Väite siitä, että ehdotuksella ei olisi välitöntä vaikutusta henkilöstöön, on epärealistinen ja käytännössä kyse on henkilöstön vähentämiseen tähtäävästä hankkeesta.

Ehdotetun sakkomenettelyn laajennuksen vaikutukset uuden tuomarin-
koulutusjärjestelmän kannalta ja ehdotuksen yhteensovittaminen sen kanssa on mietinnössä sivuutettu. Käräjänotaarien ratkaistavaksi ei ehdotuksen toteutuessa käytännössä jäisi muita rikosjuttuja kuin yksinkertaisimmat pahoinpitelyjä koskevat asiat, ne oletettavasti harvalukuiset sakolla sovitettavia rikoksia koskevat asiat, joissa suostumusta sakkomenettelyyn ei ole annettu, sekä mahdollisesti sakkomenettelyssä tehtyjä ratkaisuja koskevat muutoksenhakuasiat. Tuomioistuinharjoittelun sisältö jouduttaisiin tällöin arvioimaan erikseen kokonaan uudelleen.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon pyytäminen

Mikäli mietinnön pohjalta kaikesta huolimatta päädytään antamaan hal-

lituksen esitys sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamiseksi ja ajokieltoseuraamusten määräämisen ja muutoksenhaun muuttamiseksi, sellaisesta hallituksen esityksestä on syytä eduskuntakäsittelyn yhteydessä pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto.

Muuta

Tuomariliiton näkemyksen mukaan tulisi odottaa kokemusten ja tiedon kertymistä 1.12.2016 voimaan tulleesta sakkomenettelylaista ja sakkovalitusasioiden käsittelystä sekä näiden vaikutuksista työmääriin poliisissa, syyttäjälaitoksessa ja tuomioistuimissa ennen kuin ratkaisu lain soveltamisalan mahdollisesta laajentamisesta tehdään.

Mikäli työryhmän sakkomenettelyyn ja ajokieltoseuraamusten määräämiseen ehdottamat muutokset toteutetaan, niihin liittyen ei tule tehdä mitään päätöksiä resurssien leikkaamisesta ennen kuin uudistuksen voimaan tultua on luotettavasti selvitetty, missä määrin työmäärä on vähentynyt uudistuksen jälkeen. Sitä vastoin hallinto-oikeuksille tulee uudistuksen toteuttamisajankohdasta alkaen turvata riittävät lisäresurssit niiden käsiteltäviksi siirtyviä ajokieltoasioiden muutoksenhakuja varten.

Lausunnon valmistelu

Lausunnon valmistelusta ovat vastanneet kärjätuomarit Pekka Louhelainen ja Sari Nevalainen sekä hovioikeudenneuvos Kimmo Vanne. Lausuntoasiaa on käsitelty Käräjäoikeustuomarit ry:n hallituksessa 13.1.2017 sekä Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa ja hallituksessa 16.1.2017.

Turussa 5.2.2017

Tuomariliiton puheenjohtaja,
hovioikeudenneuvos

Kimmo Vanne